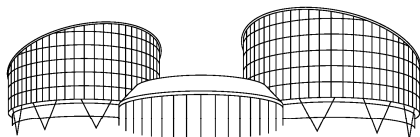

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA GAFIUC ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 59174/13)

HOTĂRÂRE

Art. 10 • Libertatea de exprimare • Retragerea unei acreditări de cercetător în arhive, ca urmare a nerespectării de către jurnalist a vieții private a unor terți • Obligația generală a oricărei autorități care deține date cu caracter personal de a le proteja împotriva divulgării nejustificate, chiar și în lipsa unei plângeri din partea persoanelor în cauză • Măsură nedisproporționată • Divulgarea unor informații foarte personale în mod nominal, fără trierea sau analizarea acestora astfel încât să corespundă scopului declarat al cercetării • Lipsa contribuției la o dezbatere de interes general

STRASBOURG

13 octombrie 2020

DEFINITIVĂ

13/01/2021

Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Gafiuc împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,
Faris Vehabović,
Iulia Antoanella Motoc,
Branko Lubarda,
Carlo Ranzoni,
Georges Ravarani,
Jolien Schukking, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere cererea (nr. 59174/13) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Justin Paul Gafiuc („reclamantul”), a sesizat Curtea la 13 septembrie 2013, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

Având în vedere decizia de a aduce la cunoștința guvernului român („Guvernul”) capătul de cerere formulat în temeiul art. 10 din Convenție,

Având în vedere observațiile părților,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 15 septembrie 2020,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. În cererea sa, reclamantul, jurnalist, susține că retragerea acreditării acordate de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în vederea efectuării de cercetări cu privire la viața sportivă în timpul regimului comunist, a adus atingere dreptului său la libertatea de exprimare, garantat de art. 10 din Convenție.

ÎN FAPT

2. Reclamantul s-a născut în 1975 și locuiește în București. Acesta a fost reprezentat de doamna Popescu, avocat.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar și, cel mai recent, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. La momentul faptelor, reclamantul era jurnalist sportiv la ziarul *Gazeta Sporturilor*.

5. În 2005, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității („CNSAS”) – organism public ale cărui rol și mod de funcționare sunt descrise în cauza *Andreescu împotriva României* (nr. 19452/02, pct. 8-10, 8 iunie 2010) – a autorizat accesul reclamantului la arhivele sale, în calitatea acestuia de cercetător, pentru a studia „Sportul românesc în comunism”.

6. La 25 și 30 iunie 2009 și la 1, 6 și 7 iulie 2009, reclamantul a publicat, în ziarul de sport *Gazeta Sporturilor*, șase articole intitulate astfel: „Aflați cine este omul care i-a turnat la Securitate pe [B.] K. și N.”, „D. din Strehaia”, „Două identități”, „Obiectivul I.”, „G.P. – Sadic și incult” și „A colaborat S.?”. În aceste articole, dezvăluia informații despre diverși sportivi cunoscuți, pe care le obținuse din arhivele CNSAS datorită acreditării sale (supra, pct. 5). Reclamantul a menționat numele sportivilor în cauză și al mai multor persoane suspectate că au colaborat cu Securitatea și a dezvăluit modul în care au fost recrutați acești informatori, numele sportivilor care au colaborat cu poliția politică și numele persoanelor suspectate că au colaborat cu aceasta, trăsăturile personalității lor, considerate utile de către poliția politică, precum și metodele folosite de aceasta pentru a-i determina pe sportivi să colaboreze sau pentru a-i supraveghea. Unele dintre aceste informații dezvăluiau caracteristicile persoanelor supravegheate și comportamentul pe care îl aveau în viața lor de zi cu zi și în relațiile lor cu cei apropiați.

I. RETRAGEREA DE CĂTRE CNSAS A ACREDITĂRII RECLAMANTULUI

A. Decizia din 21 iulie 2009 de retragere a acreditării

7. La ședința din 21 iulie 2009, Colegiul de conducere al CNSAS („Colegiul”) a decis să îi retragă reclamantului acreditarea care îi permitea să aibă acces la arhivele CNSAS. Întemeindu-se, pe de o parte, pe art. 28 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității și pe art. 39 alin. (5) din Regulamentul de organizare și funcționare al CNSAS („Regulamentul CNSAS”), Colegiul și-a justificat decizia prin faptul că, în unele dintre articolele publicate, reclamantul nu respectase obligația legală de a proteja viața privată și familială a persoanelor menționate în documentele Securității.

8. Decizia CNSAS și motivele care o justificau au fost consemnate în procesul-verbal întocmit în urma ședinței. În ceea ce îl privește pe reclamant, procesul-verbal avea următorul cuprins:

„Colegiul [CNSAS] a analizat articolele publicate în cotidianul *Gazeta Sporturilor* de către domnul GAFIUC, reținând următoarele:

– nerespectarea [de către domnul Gafiuc a] obligației de a respecta viața intimă, familială prin reproducerea unor detalii de viață privată a căror autenticitate este greu de verificat, atât în cazul titularilor dosarelor, cât și despre terțe persoane care apar menționate întâmplător în dosare. Spre exemplificare se rețin următoarele: articolul „D. de Strehaia”, publicat în data de 30.06.2009: despre [sportivul] R.C. – «*Poate fi verificată și fapta de natură bestială a lui [R.]C., care a urinat în halbă și a dat-o ospătăriței să o spele*». Aceeași situație și în cazul articolului «Două identități», din aceeași dată - portretul psihologic al [sportivului] L.B. [realizat de Securitate] («Este

HOTĂRÂREA GAFIUC ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

foarte timid și reținut. Are perioade de frământări interioare nervoase, caracteristice vârstei sale»). În același sens sunt amintite și articolele: [«]G.P.: Sadic și incult», publicat la 06.07.2009, [în care sunt dezvăluite informații privind] antrenorul lotului național de gimnastică [B.K.], [care se citește astfel]: «[G.]P. era dirijat de Securitate spre a furniza cu precădere detalii despre antrenorul lotului. Iar misiunea era îndeplinită cu amănunte profesionale sau strict personale.» Din păcate, toate aceste detalii au fost reproduse [de reclamant], ele constituind, practic, întregul conținut al articolului (de exemplu: «Este un tip inuman având ca predilecție terorizarea fără motive a celor din jur, inclusiv a soției, cu care se înjură și o face în toate felurile, chiar și în fața fetelor. Este un incult și needucat, bătându-și joc de toate valorile culturale și spirituale, iar în societate se comportă ca un sălbatic»; «Pe N. a batjocorit-o ani de-a rândul, făcând-o de la „vacă medaliată” până la „răioasă”. Înainte de ultima ei fugă din cantonament i-a zis că s-a îngrășat ca o nesimțită și că de aici încolo va trăi cu aer comprimat»). Într-un articol anterior («Aflați cine este omul care i-a turnat la Securitate pe [B.]K. și N.» - publicat în data de 25.06.2009), [reclamantul] preciza că «G.P. era unul dintre oamenii care turna consecvent la Securitate despre tot ce mișca în jurul lotului: de la amănunte provenite din intimitatea pregătirilor și a concursurilor până la detalii legate de viața personală a antrenorilor sau a sportivelor!». În articolul «Obiectivul I.» (din 01.07.2009), detaliile [prezentate de reclamant] (din dosarul de urmărire informativă al lui A.I.) se referă atât la omul, cât și la sportivul I., într-un cerc de bârfe, supoziții și păreri personale, reproduse în articol: fie elemente benigne, dar care țin totuși de viața privată [a lui A.I.] («S-a stabilit că sportivul și soția sa sunt sub influența bisericii, rugându-se frecvent, [că A.I.] duce produse alimentare [și] bani [pentru sărmani] și plătește acatiste, ține post negru»), fie simple bănuieli neconfirmate («A ajuns un fotbalist valoros, dar pe măsură ce valoarea lui a crescut i-au crescut și pretențiile, s-a învățat cu bani mulți și se pare că a trecut la unele acțiuni necinstite și perfide ca vânzări de meciuri»).

– încălcarea [de către reclamant a] dreptului la imagine [al mai multor persoane] prin vehicularea unor informații incerte – vezi articolul «A colaborat S.?» din 07.07.2009. Aici este citat fără discernământ un oarecare «document Securitate, 31 mai 1989: «Tovarășul Sichițiu, care a fost adus în CNEFS [Consiliul Național de Educație Fizică și Sport] de tovarășul [...], se pare că are în antecedente o condamnare penală». Chiar dacă într-un mic interviu publicat la aceeași dată, S. dezmente versiunea condamnării penale («Doamne ferește! Eu nu am fost în viața mea la un tribunal, ce condamnare să am? Sunt lucruri pe care ei probabil că le-au fabricat pentru că nu am dorit să devin unul de-al lor, că aș fi avut vreo legătură cu fosta Securitate»), preluarea necritică a unor informații [...], preluate chiar și de Securitate cu rezervă, poate fi de natură să aducă atingere imaginii publice a persoanelor vizate.

În urma dezbaterilor, Colegiul [CNSAS] a luat act de faptul că [...] dl. GAFIUC precizează, în articolele sale, faptul că utilizează detalii ținând de viața privată a persoanelor menționate în dosarele Securității (vezi edițiile din 06.07.2009, 25.06.2009, 01.07.2009) și, cu 9 voturi «pentru» decide retragerea acreditării dl. Justin-Paul Gafiuc, deoarece a constatat că domnia sa nu a respectat obligația legală de a proteja viața privată și familială a persoanelor menționate în dosarele întocmite de fosta Securitate, inclusiv în ceea ce privește titularii, încălcând astfel prevederile art. 28 alin. 3 din OUG nr. 24/2008 [...] aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, coroborate cu art. 39 alin. 5 și alin. 7 din Regulamentul [CNSAS] [...], aprobat prin Hotărârea Colegiului nr. 2/2008.”

9. Ca răspuns la o cerere a reclamantului, CNSAS l-a informat, prin scrisoarea din 14 august 2009, că decizia sa de a-i retrage acreditarea era

motivată în fapt și în drept, întrucât articolele de presă în cauză și articolele de lege aplicabile au fost menționate în procesul-verbal din 21 iulie 2009. Acesta a adăugat că articolele de presă în litigiu conțineau numeroase inexactități și ambiguități terminologice și că, prin urmare, nu erau de natură să informeze cititorul cu privire la metodele utilizate de Securitate, astfel încât acestea nu erau conforme cu scopul urmărit de legiuitor atunci când a deschis accesul la arhive, și anume acela de a permite stabilirea adevărului istoric din perioada comunistă.

10. În aceeași scrisoare, CNSAS a reiterat că reclamantul nu a protejat în mod adecvat viața privată și familială a persoanelor menționate în dosarele Securității sau vizate de aceste dosare, ceea ce a motivat retragerea acreditării sale. Acesta a adăugat că dispozițiile Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date erau în mod cert aplicabile în speță, dar că reclamantul nu putea să invoce în favoarea sa art. 11 din această lege, întrucât datele cu caracter personal pe care le-a divulgat nu fuseseră făcute publice niciodată de către persoanele vizate și nu erau strâns legate de calitatea de persoană publică a acestor persoane sau de caracterul public al faptelor în care se pretindea că acestea au fost implicate.

B. Contestația prealabilă a deciziei de retragere a acreditării

11. Reclamantul a contestat în fața Colegiului CNSAS decizia de retragere a acreditării sale. Colegiul a respins contestația în cadrul ședinței din 1 septembrie 2011, iar această respingere a fost consemnată în procesul-verbal întocmit în urma ședinței.

12. Colegiul și-a motivat decizia subliniind că „noțiunea actuală de viață privată înglobează atât aspecte «tradiționale», precum dreptul la imagine, starea civilă a persoanei, identitatea, starea de sănătate, apartenența religioasă, integritatea fizică și morală, viață sentimentală, dar și aspecte «moderne», legate de aspecte noi ale vieții sociale. Acesta a explicat că, „pentru a constata dacă [era permisă o ingerință în viața privată], Colegiul aplică în mod cumulativ următoarele criterii: 1. Ingerința să fie prevăzută de lege; 2. Să urmărească un scop legitim; 3. Să fie proporțională cu scopul urmărit.”

13. În continuare, Colegiul a observat că, astfel cum s-a constatat în procesul-verbal din 21 iulie 2009, „[ingerința cauzată de] articolele în discuție deși respectă primele două puncte, nu îl îndeplinește pe ultimul”. Acesta a concluzionat că reclamantul a încălcat nu numai cerințele *lex specialis* care reglementa acreditarea, ci și pe cele ale *lex generalis* reprezentate de Legea nr. 677/2001.

II. PROCEDURA ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV PRIVIND DECIZIA DE RETRAGERE A ACREDITĂRII

A. Procedura privind cererea de suspendare a executării deciziei de retragere a acreditării

14. Reclamantul a solicitat suspendarea executării măsurii de retragere a acreditării sale, argumentând că aplicarea acestei măsuri ar fi adus atingere dreptului său de a-și exercita profesia de jurnalist și de a-i informa pe cititorii din domeniul său de interes și, astfel, l-ar fi expus unui risc iminent.

15. Prin încheierea din 19 ianuarie 2010, Curtea de Apel București a respins această cerere, considerând că reclamantul nu a utilizat acreditarea sa în conformitate cu dispozițiile legale și că, în speță, nu erau îndeplinite condițiile prevăzute de Legea nr. 544/2004 a contenciosului administrativ pentru suspendarea executării unei decizii administrative, și anume existența unei justificări întemeiate și iminența unui risc sau a unui prejudiciu pentru patrimoniul persoanei în cauză. Aceasta a menționat că măsura nu l-a împiedicat pe reclamant să își exercite profesia, întrucât nu și-a pierdut calitatea de jurnalist.

16. În urma recursului reclamantului, Înalta Curte de Casație și Justiție a confirmat încheierea curții de apel, prin decizia definitivă din 25 noiembrie 2010.

B. Cererea de anulare a deciziei de retragere a acreditării

1. Hotărârea curții de apel

17. La 5 octombrie 2009, reclamantul a introdus în fața curții de apel o acțiune în contencios administrativ împotriva CNSAS, pentru a obține anularea deciziei de retragere a acreditării sale și re acordarea autorizației sale de acces la arhive. Acesta a susținut, în primul rând, că un extras dintr-un proces-verbal nu putea constitui o „hotărâre” din punctul de vedere al dreptului administrativ și că un astfel de extras nu era motivat nici în fapt, nici în drept. În continuare, a susținut că, în temeiul art. 30 din OUG nr. 24/2008, nerespectarea obligației prevăzute la art. 28 alin. (3) din ordonanță atrage răspunderea penală și nu retragerea acreditării și, prin urmare, art. 28 alin. (3) nu putea constitui un temei legal pentru retragerea acreditării sale.

18. În continuare, a apreciat că nu s-a adus atingere vieții private a persoanelor menționate în articolele în cauză. El a precizat că nu a făcut decât să reproducă informații pe care le-a găsit în arhivele Securității. Baza legală invocată de CNSAS ca temei pentru retragerea acreditării nu era aplicabilă situației sale, întrucât persoanele menționate în articolele sale nu puteau fi, în opinia sa, asimilate persoanelor persecutate de Securitate. În sfârșit, acesta a susținut că niciuna dintre persoanele în cauză nu și-a

exercitat dreptul la replică și nici nu a formulat o plângere împotriva sa din cauza articolelor în cauză.

19. În plus, reclamantul a introdus o nouă cerere de suspendare a executării măsurii. El a solicitat, de asemenea, audierea unui martor și vizionarea în ședință publică a unei înregistrări. În cele din urmă, a cerut permisiunea de a depune înscrisuri la dosar.

20. Prin încheierea din 20 aprilie 2010, Curtea de Apel București a respins noua cerere de suspendare. De asemenea, a respins cererea reclamantului de audiere a unui martor și de vizionare a unei înregistrări. În schimb, instanța a admis cererea de depunere a unor înscrisuri la dosar.

21. Prin hotărârea din 20 septembrie 2011, curtea de apel a respins acțiunea reclamantului (supra, pct. 17) ca nefondată, reamintind, în primul rând, dispozițiile art. 28 alin. (1) și (3) din OUG nr. 24/2008 și ale art. 39 alin. (1), (2), (5) și (7) din Regulamentul CNSAS.

22. În ceea ce privește argumentul reclamantului referitor la existența unei hotărâri (supra, pct. 17), instanța a explicat că termenul „hotărâre”, menționat la art. 39 alin. (7) din Regulamentul CNSAS, includea toate măsurile adoptate de Colegiul CNSAS în ceea ce privește retragerea acreditărilor și că regulamentul nu preciza forma pe care ar trebui să o aibă aceste măsuri. Instanța a considerat că procesele-verbale din 21 iulie și 1 septembrie 2009 constituiau într-adevăr acte administrative care conțineau hotărâri. De asemenea, acreditarea retrasă fusese acordată reclamantului printr-un act similar ca formă.

23. În continuare, curtea de apel a constatat că aceste acte administrative erau motivate în fapt și în drept, întrucât menționau temeiul legal al deciziei de retragere a acreditării, precum și că din procesul-verbal din 1 septembrie 2009 reieșea că respingerea contestației reclamantului fusese motivată de către Colegiu.

24. Examinând argumentul invocat de reclamant privind temeiul legal al hotărârii contestate (supra, pct. 17), curtea de apel a observat că articolele de lege menționate de CNSAS pentru a-și întemeia decizia impuneau titularilor acreditării obligația de ocrotire a vieții private și familiale a persoanelor care fuseseră persecutate de fosta Securitate. Instanța a observat că CNSAS a citat titlurile și a examinat conținutul articolelor de presă publicate de reclamant înainte să concluzioneze că, prin natura informațiilor divulgate și prin modul în care au fost prezentate, aceste articole aduceau atingere vieții intime, private și de familie a persoanelor care fuseseră persecutate de organele de securitate ale statului.

25. Curtea de apel a hotărât, de asemenea, că unele dintre informațiile dezvăluite revelau aspecte foarte personale ale vieții unor sportivi. Aceasta a reamintit că reclamantului i s-a acordat acreditarea pentru a i se permite să efectueze cercetări istorice, politice, psihologice și sociologice de natură să evidențieze implicațiile pe care le-au avut acțiunile Securității asupra vieții persoanelor care trăiau la momentul funcționării acestei poliții politice. A

observat că, în loc să facă acest lucru, persoana în cauză s-a limitat, în cadrul articolelor menționate în procesul-verbal din 21 iulie 2009, să divulge elemente din viața privată a anumitor sportivi, fără să analizeze metodele utilizate de Securitate în cazurile lor respective, îndepărtându-se astfel de scopul pentru care i s-a acordat acreditarea.

26. În sfârșit, a respins argumentul referitor la lipsa unei reacții din partea persoanelor menționate în aceste articole (supra, pct. 18), explicând că legea nu condiționa retragerea acreditării de o astfel de manifestare a voinței persoanelor lezate: un fapt obiectiv, și anume nerespectarea obligației de protejare a vieții private, era suficient pentru a justifica o decizie de retragere a autorizației.

2. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la recursul reclamantului

27. Reclamantul a declarat recurs împotriva hotărârii curții de apel din 20 septembrie 2011. Acesta a reiterat argumentele pe care le invocase în fața curții de apel (supra, pct. 17 și 18), adăugând că persoanele menționate în articolele sale erau sportivi care nu fuseseră persecutați de Securitate și că activitatea acestor persoane făcuse deja obiectul unor articole de presă. El s-a plâns, de asemenea, de respingerea de către curtea de apel a cererii sale de audiere a unui martor și de vizionare a unei înregistrări (supra, pct. 20), considerând că a fost încălcat dreptul său la apărare.

28. Prin decizia definitivă din 14 martie 2013, Înalta Curte a respins recursul. Aceasta a confirmat că procesele-verbale contestate constituiau într-adevăr acte administrative și că reclamantul nu ocrotise în mod corespunzător viața privată și familială a persoanelor menționate în dosarele Securității, inclusiv cea a titularilor de dosare. A adăugat că decizia de retragere a acreditării persoanei în cauză avea, de asemenea, drept bază legală dispozițiile generale ale Legii nr. 677/2001. În sfârșit, a hotărât că probele pe care reclamantul solicitase să le prezinte nu erau concludente având în vedere obiectul acțiunii.

29. Potrivit dosarului, reclamantul nu a sesizat CNSAS cu o nouă cerere pentru obținerea unei acreditări de acces la arhive.

CADRUL JURIDIC INTERN RELEVANT

I. DISPOZIȚIILE RELEVANTE DIN LEGEA NR. 677/2001

30. Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în Monitorul Oficial din 12 decembrie 2001, definește datele cu caracter personal ca fiind „orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă”. În conformitate cu art. 3, legea vizează atât prelucrarea prin mijloace automate, cât și prelucrarea prin mijloace neautomate a acestor date. La momentul faptelor, dispozițiile acestui text relevante în speță aveau următorul cuprins:

Articolul 5

„(1) Orice prelucrare de date cu caracter personal, cu excepția prelucrărilor care vizează date din categoriile menționate la art. 7 alin. (1), art. 8 și 10, poate fi efectuată numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul în mod expres și neechivoc pentru acea prelucrare.

(2) Consimțământul persoanei vizate nu este cerut în următoarele cazuri:

[...]

b) când prelucrarea este necesară în vederea protejării vieții, integrității fizice sau sănătății persoanei vizate ori a unei alte persoane amenințate;

c) când prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale a operatorului;

d) când prelucrarea este necesară în vederea aducerii la îndeplinire a unor măsuri de interes public sau care vizează exercitarea prerogativelor de autoritate publică cu care este investit operatorul sau terțul căruia îi sunt dezvăluite datele;

e) când prelucrarea este necesară în vederea realizării unui interes legitim al operatorului sau al terțului căruia îi sunt dezvăluite datele, cu condiția ca acest interes să nu prejudicieze interesul sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate;

f) când prelucrarea privește date obținute din documente accesibile publicului, conform legii;

g) când prelucrarea este făcută exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, iar datele rămân anonime pe toată durata prelucrării.

(3) Prevederile alin. (2) nu aduc atingere dispozițiilor legale care reglementează obligația autorităților publice de a respecta și de a ocroti viața intimă, familială și privată.”

Articolul 6

(1) La încheierea operațiunilor de prelucrare, dacă persoana vizată nu și-a dat în mod expres și neechivoc consimțământul pentru o altă destinație sau pentru o prelucrare ulterioară, datele cu caracter personal vor fi:

a) distruse;

HOTĂRÂREA GAFIUC ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

b) transferate unui alt operator, cu condiția ca operatorul inițial să garanteze faptul că prelucrările ulterioare au scopuri similare celor în care s-a făcut prelucrarea inițială;

c) transformate în date anonime și stocate exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică.

[...]"

Articolul 7

(1) Prelucrarea datelor cu caracter personal legate de originea rasială sau etnică, de convingerile politice, religioase, filozofice sau de natură similară, de apartenența sindicală, precum și a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate sau viața sexuală este interzisă.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în următoarele cazuri:

a) când persoana vizată și-a dat în mod expres consimțământul pentru o astfel de prelucrare;

[...]

e) când prelucrarea se referă la date făcute publice în mod manifest de către persoana vizată;

[...]

h) când legea prevede în mod expres aceasta în scopul protejării unui interes public important, cu condiția ca prelucrarea să se efectueze cu respectarea drepturilor persoanei vizate și a celorlalte garanții prevăzute de prezenta lege.

(3) Prevederile alin. (2) nu aduc atingere dispozițiilor legale care reglementează obligația autorităților publice de a respecta și de a ocroti viața intimă, familială și privată.

[...]"

Articolul 10

(1) Prelucrarea datelor cu caracter personal referitoare la săvârșirea de infracțiuni de către persoana vizată ori la condamnări penale [...] poate fi efectuată numai de către sau sub controlul autorităților publice, în limitele puterilor ce le sunt conferite prin lege și în condițiile stabilite de legile speciale care reglementează aceste materii.

[...]"

Articolul 11

Prevederile art. 5, 6, 7 și 10 nu se aplică în situația în care prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă prelucrarea privește date cu caracter personal care au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau care sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a persoanei vizate ori de caracterul public al faptelor în care este implicată."

II. DISPOZIȚIILE RELEVANTE REFERITOARE LA ACTIVITATEA CNSAS

31. CNSAS s-a înființat ca urmare a promulgării Legii nr. 187/1999, pentru a le permite cetățenilor români accesul la dosarele și materialele întocmite de Securitate până la data de 22 decembrie 1989. Dispozițiile relevante în speță ale acestei legi sunt prezentate în hotărârile *Catalan împotriva României* (nr. 13003/04, pct. 29, 9 ianuarie 2018) și *Haralambie împotriva României* (nr. 21737/03, pct. 32-37, 27 octombrie 2009).

32. Dispozițiile relevante în speță ale OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, publicată în Monitorul Oficial din 10 martie 2008, aveau următorul cuprins:

Articolul 28

„(1) În scopul stabilirii adevărului istoric asupra perioadei dictaturii comuniste, Colegiul Consiliului National pentru Studierea Arhivelor Securității acreditează cercetători [...], cărora le pune la dispoziție documente și informații complete cu privire la structura, metodele și activitățile Securității.

(2) Cercetătorii acreditați pot solicita accesul la documentele și informațiile din arhiva fostei Securități, pe baza unei cereri în care se menționează caracterul cercetării - studiu istoric, politologic, psihologic, sociologic -, precum și forma de valorificare - carte, articol, conferință, temă de cercetare.

(3) Cercetătorii acreditați au obligația să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată a persoanelor menționate în documentele consultate.”

Articolul 30

„(1) Nerespectarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență atrage răspunderea penală, civilă, administrativă sau disciplinară [a autorului încălcării], după caz.

[...]

(7) Nerespectarea prevederilor art. 28 alin. (3) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.”

OUG nr. 24/2008 a fost aprobată de Parlament, după ce a fost modificată prin Legea nr. 293/2008, publicată în Monitorul Oficial din 28 noiembrie 2008, în vigoare începând cu 1 decembrie 2008. Art. 28 alin. (3) din OUG nr. 24/2008, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 293/2008, aplicabil în prezenta cauză, avea următorul cuprins:

„În activitatea de documentare, cercetătorii acreditați au obligația să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată a celor care au fost persecutați de organele securității statului.”

33. Legea nr. 187/2012, care a intrat în vigoare la 1 februarie 2014, a înlocuit art. 30 din OUG nr. 24/2008 (supra, pct. 32) cu un nou text, a cărui parte relevantă în speță se citește astfel:

Articolul 30 alineatul (4)

„Nerespectarea prevederilor art. 28 alin. (3) constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.”

34. Art. 39 din Regulamentul de organizare și funcționare al CNSAS, aprobat prin Hotărârea nr. 2/2008 emisă de Colegiul CNSAS la 18 decembrie 2008 și publicată în Monitorul Oficial din 9 ianuarie 2009, se citește astfel în părțile sale relevante în speță:

Articolul 39

„(1) În scopul stabilirii adevărului istoric asupra perioadei dictaturii comuniste, Colegiul CNSAS acreditează, pe baza unei cereri menționând caracterul cercetării - studiu istoric, politologic, psihologic, sociologic, precum și forma de valorificare - carte, articol, conferință, temă de cercetare, cercetători [...] [Colegiul CNSAS] le pune la dispoziție [cercetătorilor acreditați] documente și informații complete cu privire la structura, metodele și activitățile Securității.

(2) Cercetătorii acreditați pot solicita accesul la dosare/documente din arhiva CNSAS, pe baza unei cereri. În cuprinsul acesteia trebuie să se menționeze caracterul cercetării (studiu istoric, politologic, psihologic, sociologic), precum și forma de valorificare [a informațiilor obținute] (articol, studiu, teză de licență, teză de doctorat).

[...]

(5) În activitatea de documentare, cercetătorii acreditați au obligația să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată a celor care au fost persecutați de organele securității statului, cu respectarea prevederilor Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare.

(7) Colegiul CNSAS poate retrage acreditarea cercetătorilor care utilizează documentele puse la dispoziție în alte scopuri decât cele exclusiv științifice. Hotărârea Colegiului CNSAS poate fi atacată la instanța competentă, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 [...].”

DOCUMENTELE RELEVANTE ALE CONSILIULUI EUROPEI

35. Documentele Consiliului Europei referitoare la accesul la documente publice și protecția datelor cu caracter personal sunt Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind accesul la documentele publice, adoptată la 21 februarie 2002, Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale și Convenția Consiliului Europei din 28 ianuarie 1981 pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal. Aceste texte sunt

prezentate în hotărârea în cauza *Magyar Helsinki Bizottság împotriva Ungariei* [(MC), nr. 18030/11, pct. 52-54, 8 noiembrie 2016].

ÎN DREPT

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 10 DIN CONVENȚIE

36. Reclamantul consideră că retragerea acreditării care îi permitea să aibă acces la arhivele CNSAS constituia o încălcare a dreptului garantat de art. 10 din Convenție. Această dispoziție este redactată după cum urmează:

„(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

(2) Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Cu privire la aplicarea art. 35 § 3 lit. b) din Convenție

37. Guvernul ridică o excepție de inadmisibilitate, pe motivul lipsei unui prejudiciu important. În această privință, susține că retragerea acreditării nu a adus atingere dreptului reclamantului de a-și exercita profesia și nici dreptului publicului de a primi informații, cu atât mai mult cu cât articolele în cauză nu priveau, în opinia sa, o chestiune de interes general. Acesta adaugă că prezenta cauză privește o materie în care există o jurisprudență constantă a Curții, astfel încât respectarea drepturilor omului nu i-ar impune acesteia din urmă să continue totuși examinarea cererii. În cele din urmă, acesta susține că respectivul capăt de cerere al reclamantului a fost examinat în mod corespunzător de instanțele interne.

38. Reclamantul argumentează că art. 35 § 3 lit. b) din Convenție nu se aplică în speță, întrucât dreptul la libertatea de exprimare contribuie la buna funcționare a unei societăți democratice și permite presei să își exercite rolul de „câine de pază”, pe care trebuie să îl joace într-o astfel de societate. Acesta apreciază că retragerea acreditării sale constituie un refuz al accesului la informații și, prin urmare, nu se poate considera că prejudiciul cauzat de acest refuz nu este important. El adaugă că, în opinia sa, cauza ridică probleme importante din punctul de vedere al dreptului național.

39. Curtea observă că Convenția nu limitează aplicarea criteriului de admisibilitate prevăzut la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție la un anumit drept protejat de Convenție. În același timp, Curtea este conștientă de importanța maximă a libertății de exprimare, întrucât constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una dintre condițiile fundamentale ale evoluției sale și ale dezvoltării fiecărei persoane. Prin urmare, în cauzele care privesc libertatea de exprimare, aplicarea acestui criteriu de admisibilitate ar trebui să țină seama în mod corespunzător de importanța acestei libertăți și să fie examinată cu atenție de către Curte. Examinarea ar trebui să includă, printre altele, elemente precum contribuția la o dezbatere de interes general și problema stabilirii dacă o cauză implică presa ori alte mijloace de informare [*Sylka împotriva Poloniei* (dec.), nr. 19219/07, pct. 28, 3 iunie 2014, și trimiterile citate].

40. În speță, Curtea constată că plângerea privește refuzul de a-i permite reclamantului, un jurnalist, accesul la informații deținute de o autoritate publică, cu scopul de a transmite publicului informații pe care persoana în cauză le considera ca referindu-se la o chestiune de interes general. În aceste condiții, Curtea consideră că pretinsa lipsă a unui astfel de acces implică nu numai un prejudiciu moral semnificativ pentru reclamant, ci, de asemenea, un motiv pentru a continua examinarea plângerii, având în vedere că ridică întrebări importante privind respectarea drepturilor omului (a se vedea, în acest sens, *Roșianu împotriva României*, nr. 27329/06, pct. 56, 24 iunie 2014). Prin urmare, este necesar să se respingă excepția ridicată de Guvern.

2. Cu privire la existența altor motive de inadmisibilitate

41. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamantul

42. Reclamantul consideră că faptul că autoritățile i-au interzis accesul la informațiile din arhive constituie o ingerință în exercitarea libertății sale de exprimare și, în special, a dreptului său de a comunica informații publicului. El afirmă că retragerea acreditării sale l-a împiedicat să continue să scrie articole despre viața sportivă în perioada comunistă.

43. Susține că ingerința a fost lipsită de temei legal. În această privință, acesta consideră că dispozițiile OUG nr. 24/2008 și ale Regulamentului CNSAS nu erau în vigoare atunci când a obținut acreditarea sa în 2005 și că, prin urmare, îi erau inaccesibile și nu putea să prevadă că acestea ar fi aplicabile în cazul său. El susține că sancțiunea prevăzută în OUG

nr. 24/2008 pentru nerespectarea vieții private a persoanelor menționate în documentele Securității nu era retragerea acreditării și că această măsură era prevăzută doar la art. 39 alin. (7) din Regulamentul CNSAS, pentru o altă situație decât nerespectarea vieții private a persoanelor persecutate de Securitate. Prin urmare, consideră că nicio dispoziție legală nu permitea retragerea unei acreditări pentru motivul invocat în cazul său.

44. În continuare, reclamantul apreciază că ingerința în cauză nu urmărea un scop legitim. În această privință, susține că, pe de o parte, a privat publicul de posibilitatea de a lua la cunoștință informații de interes general și, pe de altă parte, statul a ales să protejeze interesele persoanelor care nu se considerau victimele unei încălcări a dreptului lor la respectarea vieții private și de familie.

45. Totodată, reclamantul contestă necesitatea ingerinței. În această privință, precizează în special că, în calitatea sa de jurnalist, dorea să comunice publicului informații referitoare la o chestiune de interes major pentru societate, care existau deja și care erau disponibile. El adaugă că a acționat cu bună-credință, că informațiile pe care le-a furnizat erau fiabile și exacte și că nu a făcut decât să reproducă elementele obținute din arhive. A afirmat că a vrut să prezinte modul în care acționau ofițerii poliției politice și tipul de informații pe care doreau să le obțină.

46. De asemenea, argumentează că persoanele menționate în articole erau cunoscute de public și, prin urmare, trebuiau să beneficieze de o protecție mai redusă a dreptului lor la respectarea vieții private. Acesta adaugă că a prezentat informațiile în litigiu într-un ziar sportiv și că diseminarea acestora a avut așadar un impact redus.

47. El susține că instanțele române nu au pus în balanță interesele în cauză: acestea ar fi făcut referire la dreptul protejat de art. 8 din Convenție, dar nu ar fi examinat cauza în lumina criteriilor stabilite în jurisprudența Curții.

48. În sfârșit, în ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, reclamantul argumentează că, fără accesul la informațiile din arhive, nu își poate exercita în mod corespunzător profesia de jurnalist. Acesta consideră că sancțiunea care i-a fost aplicată are un efect disuasiv, ceea ce ar face-o disproporționată. Adaugă că dreptul intern nu limitează în timp retragerea acreditării și că această retragere continuă să producă efecte și în prezent în ceea ce îl privește.

b) Guvernul

49. Guvernul consideră că retragerea acreditării nu constituie o ingerință în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare. Susține că activitatea jurnalistică a reclamantului nu a încetat și că acesta și-a pierdut doar dreptul de acces la arhivele Securității pentru a efectua cercetări.

50. Și dacă ar fi existat o ingerință în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare, această ingerință ar fi fost prevăzută

de lege. Făcând referire la constatările CNSAS și în special la cele ale instanțelor naționale, Guvernul precizează că OUG nr. 24/2008 și Regulamentul CNSAS constituiau baza legală a retragerii acreditării reclamantului. Previzibilitatea dispozițiilor legale nu poate fi pusă la îndoială, întrucât, pentru a obține acreditarea sa, reclamantul a urmat într-adevăr procedura prealabilă, activitatea lui era asimilată celei a unui profesionist și acesta știa că activitatea sa de cercetare era reglementată de dispozițiile respective.

51. În continuare, Guvernul susține că pretinsa ingerință urmărea scopul legitim de protejare a reputației altora.

52. În ceea ce privește proporționalitatea măsurii, acesta precizează că articolele în cauză prezentau, în esență, aspecte ale vieții private a diverse persoane, care nu prezentau un interes semnificativ pentru dezbateră publică, și că, de altfel, conținutul lor era departe de obiectivul pe care îl declarase reclamantul pentru a obține acreditarea sa, și anume realizarea unui studiu istoric, politic și sociologic. Guvernul adaugă că unele dintre informațiile diseminate nu au fost dovedite, precizând totodată că, în opinia sa, prezenta cauză nu privește veridicitatea informațiilor din dosarele Securității, ci publicarea acestora, care a încălcat dreptul altora la respectarea vieții private, chiar dacă publicarea a avut ca scop declarat cercetarea istorică. Apreciază că, deși publicul are dreptul de a primi informații despre ceea ce s-a întâmplat în mediul sportiv în perioada comunistă, acest drept nu îi permite să obțină informații despre viața privată a sportivilor, iar divulgarea unor astfel de informații era, de altfel, interzisă prin lege.

53. Guvernul susține că CNSAS și-a justificat decizia prin motive detaliate și că această decizie a fost confirmată de instanțele naționale. Adaugă că acestea au examinat măsura în litigiu ținând seama de dreptul la libertatea de exprimare al reclamantului și că și-au motivat în detaliu deciziile, insistând asupra faptului că persoana în cauză nu a respectat obligațiile pe care le impunea accesul la arhivele Securității. Acesta adaugă că retragerea acreditării nu depindea de exercitarea dreptului la replică de către persoanele lezate, dar că simpla existență a articolelor în litigiu era suficientă pentru a o justifica.

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la existența unei ingerințe

54. Curtea constată că pozițiile părților diferă cu privire la existența, în speță, a unei ingerințe în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare (supra, pct. 42 și 49).

55. Curtea observă că reclamantul a obținut autorizația de acces la arhivele Securității în calitate de cercetător (supra, pct. 5) și că era jurnalist sportiv (supra, pct. 4). Părțile nu contestă faptul că, pentru a scrie articole de

presă, acesta a utilizat informații pe care le-a obținut consultând arhivele. Retragerea acreditării a avut, așadar, un efect asupra activității persoanei în cauză, împiedicându-l să obțină informații pentru a-și realiza activitatea. Prin urmare, Curtea respinge argumentul Guvernului potrivit căruia măsura în litigiu nu a afectat în niciun fel dreptul reclamantului de a comunica informații și admite că a existat o ingerință în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare (a se vedea *Selmani și alții împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, nr. 67259/14, pct. 61, 9 februarie 2017, și, *mutatis mutandis*, *Szurovecz împotriva Ungariei*, nr. 15428/16, pct. 54, 8 octombrie 2019).

b) Cu privire la justificarea ingerinței

56. Pentru a fi justificată, o ingerință în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime menționate la art. 10 § 2 și să fie „necesară într-o societate democratică” [*Magyar Helsinki Bizottság* (MC), nr. 18030/11, pct. 181, 8 noiembrie 2016].

i. Clarificarea aspectului dacă ingerința era „prevăzută de lege”

α) Principii generale

57. Curtea a rezumat recent, în hotărârea *Magyar Kétfarkú Kutya Párt împotriva Ungariei* [(MC), nr. 201/17, pct. 93-98, 20 ianuarie 2020] principiile aplicabile atunci când este necesar să se stabilească dacă o ingerință în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare îndeplinește cerința legalității. Curtea subliniază că expresia „prevăzută de lege” de la al doilea paragraf al art. 10 impune nu doar ca măsura contestată să aibă o bază legală în legislația internă, ci se referă și la calitatea legislației în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă justițiabililor și previzibilă în ceea ce privește efectele sale [*Magyar Kétfarkú Kutya Párt* (MC), citată anterior, pct. 93, împreună cu trimiterile citate].

58. În ceea ce privește cerința previzibilității, Curtea a hotărât în mod repetat că o normă nu poate fi considerată „lege” în sensul art. 10 § 2 decât dacă este formulată cu suficientă precizie pentru a-i permite justițiabilului să își ajusteze comportamentul. Acesta trebuie să poată – dacă este necesar, cu o consiliere adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune. Aceste consecințe nu trebuie neapărat să fie previzibile cu o certitudine absolută [*Magyar Kétfarkú Kutya Párt* (MC), citată anterior, pct. 94]. În plus, cerința previzibilității nu poate fi interpretată ca fiind o normă care impune ca toate condițiile și procedurile detaliate care guvernează ingerința să fie prevăzute chiar de dreptul material, cerințele „legalității” putând fi îndeplinite în cazul în care aspecte care nu pot fi soluționate în mod

satisfăcător pe baza dreptului intern sunt stabilite prin acte cu rang infralegislativ (*ibidem*).

59. În plus, o anumită îndoială în ceea ce privește cazurile limită nu este suficientă în sine pentru ca aplicarea unei dispoziții legale să fie imprevizibilă. De asemenea, o dispoziție legală nu intră în conflict cu cerința de previzibilitate, în sensul Convenției, doar pentru că aceasta se pretează la mai multe interpretări. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai la îndepărtarea îndoielilor ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de schimbările din practica de zi cu zi [*Magyar Kétfarkú Kutya Párt*, (MC), citată anterior, pct. 97, precum și trimiterea citată].

β) Aplicarea acestor principii în speță

60. Curtea constată că părțile nu sunt de acord cu privire la aspectul dacă retragerea acreditării reclamantului a avut o bază legală conformă cu cerințele Convenției. Persoana în cauză susține, în principal, că legea internă nu sancționa cu retragerea acreditării nerespectarea obligației de protecție a dreptului la respectarea vieții private al persoanelor persecutate de Securitate (supra, pct. 43) și că, în orice caz, articolele sale nu priveau persoanele „persecutate” de organele Securității (supra, pct. 27). La rândul său, Guvernul susține că hotărârile instanțelor interne au confirmat că art. 28 alin. (3) din OUG nr. 24/2008 și art. 39 din Regulamentul CNSAS confereau o bază legală măsurii în litigiu.

61. Curtea observă că din procesul-verbal al CNSAS din 21 iulie 2009 (supra, pct. 5) și din hotărârea curții de apel din 20 septembrie 2011 (supra, pct. 21) reiese că decizia de retragere a acreditării se întemeia pe art. 28 alin. (1) și (3) din OUG nr. 24/2008 și pe art. 39 alin. (1), (2), (5) și (7) din Regulamentul CNSAS. În plus, atât Colegiul, cât și Înalta Curte au constatat că reclamantul nu a respectat dispozițiile Legii generale nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, pe care le considerau aplicabile în speță (supra, pct. 10, 13 și 28).

62. Curtea constată că atât art. 28 alin. (3) din OUG nr. 24/2008, cât și art. 39 alin. (5) din Regulamentul CNSAS prevăd obligația beneficiarilor unei autorizații de acces la arhivele Securității de a proteja viața privată și de familie a persoanelor persecutate de organele de securitate ale statului, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 677/2001 (supra, pct. 32 și 34). Observă, de asemenea, că art. 39 alin. (7) din Regulamentul CNSAS prevede retragerea acreditării persoanelor care utilizează documentele puse la dispoziție în alte scopuri decât cele exclusiv științifice (supra, pct. 34). În plus, Legea nr. 677/2001 asigură protecția generală a tuturor datelor cu caracter personal deținute de autoritățile statului (supra, pct. 30).

63. Divergența de opinie dintre părți în ceea ce privește temeiul legal rezultă în special din dezacordul acestora cu privire la problema dacă

retragerea acreditării prevăzute la art. 39 alin. (7) din Regulamentul CNSAS putea să sancționeze nerespectarea obligației de protejare a vieții private și de familie, care revine beneficiarilor accesului la aceste documente, în temeiul art. 39 alin. (5) din regulament și al art. 28 alin. (3) din OUG nr. 24/2008.

64. În speță, Curtea observă că, în hotărârea sa din 20 septembrie 2011, curtea de apel a examinat în detaliu argumentul întemeiat de reclamant pe lipsa unei baze legale pentru retragerea acreditării și a constatat că, în articolele sale, persoana în cauză s-a limitat să dezvăluie elemente din viața privată a anumitor sportivi, fără să analizeze metodele utilizate de Securitate în cazurile lor respective, îndepărtându-se astfel de scopul pentru care îi fusese acordată acreditarea (supra, pct. 25). De asemenea, observă că Înalta Curte a adăugat că decizia de retragere a acreditării persoanei în cauză avea, de asemenea, ca bază legală dispozițiile generale ale Legii nr. 677/2001 (supra, pct. 28).

65. Curtea consideră că nu există niciun motiv pentru a pune în discuție analiza instanțelor naționale. În special, ține seama de faptul că, la art. 5 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 677/2001, se preciza că datele cu caracter personal puteau fi prelucrate numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul în mod expres și neechivoc pentru acea prelucrare, cu excepția cazului în care prelucrarea era efectuată exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, iar datele rămâneau anonime pe toată durata prelucrării, fără a aduce atingere dispozițiilor legale referitoare la obligația autorităților publice de a respecta și de a ocroti viața intimă, familială și privată (supra, pct. 30). Prin urmare, Curtea consideră că obligația reclamantului de a asigura protecția datelor cu caracter personal deținute de autoritățile publice era previzibilă.

66. În continuare, Curtea observă că art. 39 alin. (7) din Regulamentul CNSAS, care reglementa acordarea acreditării și obligațiile beneficiarilor accesului oferit de aceasta, prevedea efectiv posibilitatea retragerii acreditării unui cercetător în cazul în care acesta utiliza documentele puse la dispoziție în alte scopuri decât cele exclusiv științifice (supra, pct. 34). Curtea consideră că modul în care sunt interconectate această dispoziție legală și diferitele dispoziții legale aplicabile în speță constituie o problemă de interpretare a dreptului intern. Or, astfel cum a reamintit în repetate rânduri în jurisprudența sa, în primul rând autoritățile naționale au sarcina de a interpreta și de a aplica dreptul intern [a se vedea, printre multe altele, *Rekvényi împotriva Ungariei* (MC), nr. 25390/94, pct. 35, CEDO 1999-ii].

67. Având în vedere obligația de protejare a datelor cu caracter personal, ce îi revenea reclamantului în temeiul Legii nr. 667/2001, precum și obligația acestuia de a utiliza informațiile obținute exclusiv în scopuri științifice, Curtea consideră că interpretarea de către instanțele naționale a dispozițiilor legale nu a fost nici arbitrară, nici imprevizibilă, și că reclamantul putea să prevadă, într-un grad rezonabil în circumstanțele

cauzei, că acțiunile sale erau de natură să impună aplicarea art. 39 alin. (1), (2), (5) și (7) din Regulamentul CNSAS, coroborate cu dispozițiile relevante din Legea nr. 677/2001.

68. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare era „prevăzută de lege”, în sensul art. 10 § 2 din Convenție.

ii. Cu privire la scopul ingerinței

69. În continuare, Curtea ia notă de argumentele divergente ale părților cu privire la problema stabilirii dacă ingerința urmărea un scop legitim (supra, pct. 44 și 51).

70. Curtea observă că scopul invocat de autoritățile naționale pentru luarea măsurii în litigiu era protejarea vieții private a persoanelor menționate în articolele publicate de persoana în cauză. Cu toate acestea, faptele din prezenta speță se disting de cele din cauzele în care chiar persoanele vizate de un articol de presă au denunțat o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private, ca urmare a exercitării de către un jurnalist a libertății sale de exprimare. În speță, o autoritate publică este cea care a luat măsura contestată, pentru a proteja dreptul la respectarea vieții private al unor terți care nu au acționat pentru a se plânge de o încălcare a drepturilor lor.

71. Curtea constată că, în speță, reclamantul nu a solicitat accesul la arhivele Securității pentru a studia dosarul său personal (a se vedea, de exemplu, *Haralambie împotriva României*, nr. 21737/03, pct. 60, 27 octombrie 2009). Acesta a solicitat și a obținut accesul pentru a colecta informații în scopul cercetării istorice. Documentele pe care le-a studiat conțineau informații cu privire la persoane care fuseseră supravegheate de poliția politică sau care colaboraseră cu aceasta.

72. Curtea apreciază că este rezonabil ca o autoritate publică ce trebuie să gestioneze dosare care conțin informații despre persoane particulare – în speță, CNSAS – să prevadă, în regulamentul său, garanții pentru a proteja drepturile fundamentale ale acestor persoane, inclusiv dreptul lor la respectarea vieții private. În plus, Legea nr. 677/2001, care constituie legea generală în domeniul protecției datelor cu caracter personal, la care face referire în mod expres Regulamentul CNSAS, asigură protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (supra, pct. 13 și 30).

73. În domeniul datelor cu caracter personal, Curtea s-a bazat deja în jurisprudența sa privind Convenția Consiliului Europei din 28 ianuarie 1981 pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (supra, pct. 35), al cărei scop este de a „garanta [...] fiecărei persoane fizice [...] respectarea drepturilor și libertăților sale fundamentale și, în special, dreptul la viața privată, față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal care [o] privesc” (articolul 1) – a

se vedea, de exemplu, *Amann împotriva Elveției* (MC), nr. 27798/95, pct. 65, CEDO 2000-II, și *Magyar Helsinki Bizottság*, (MC), citată anterior, pct. 192.

74. Prin urmare, având în vedere obligația legală a oricărei autorități publice de a proteja datele cu caracter personal pe care le deține, Curtea apreciază că Guvernul poate invoca în mod întemeiat scopul legitim care constă în protejarea drepturilor altora, chiar dacă persoanele vizate în mod direct nu s-au manifestat.

75. În ceea ce privește argumentul reclamantului potrivit căruia retragerea acreditării sale a privat publicul de posibilitatea de a lua cunoștință de informații de interes general (supra, pct. 44), Curtea consideră că acesta ține de examinarea necesității ingerinței într-o societate democratică, prezentată mai jos (infra, pct. 85).

iii. Cu privire la necesitatea ingerinței într-o societate democratică

α) Principii generale

76. Principiile fundamentale care trebuie aplicate pentru a stabili dacă o ingerință în exercitarea libertății de exprimare este „necesară într-o societate democratică” sunt consacrate în jurisprudența Curții și au fost rezumate după cum urmează [a se vedea, printre altele, *Magyar Helsinki Bizottság*, (MC), citată anterior, pct. 187, și *Stoll împotriva Elveției* (MC), nr. 69698/01, pct. 101, CEDO 2007-V]:

„i. Libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale evoluției sale și ale dezvoltării fiecărei persoane. Sub rezerva art. 10 § 2, aceasta este valabilă nu numai în ceea ce privește «informațiile» sau «ideile» acceptate ori considerate drept inofensive sau indiferente, ci și pentru cele care rănesc, șochează sau neliniștesc: acest lucru este impus de pluralism, toleranță și mentalitatea deschisă, fără de care nu există o «societate democratică». În forma consacrată la art. 10, aceasta este însoțită de excepții care necesită totuși o interpretare strictă, iar necesitatea de a o restrânge trebuie să fie stabilită în mod convingător [...]

ii. În sensul art. 10 § 2, adjectivul «necesar» implică o «nevoie socială imperioasă». Statele contractante beneficiază de o anumită marjă de apreciere pentru a hotărî cu privire la existența unei asemenea nevoi, însă aceasta este dublată de un control european ce privește totodată legislația și deciziile prin care este aplicată, chiar și atunci când sunt emise de o instanță independentă. Prin urmare, Curtea are competența de a se pronunța în ultimă instanță cu privire la aspectul dacă o «restrângere» este compatibilă cu libertatea de exprimare protejată la art. 10.

iii. Atunci când își exercită controlul, Curtea nu are sarcina de a se substitui instanțelor interne competente, ci de a verifica, din perspectiva art. 10, deciziile pe care acestea le-au pronunțat în virtutea puterii lor de apreciere. Nu rezultă că aceasta trebuie să se limiteze la a stabili dacă statul pârât s-a folosit de această putere cu bună-credință, cu grijă și în mod rezonabil: ingerința în litigiu trebuie considerată în lumina cauzei în ansamblu pentru a stabili dacă aceasta era «proporțională cu scopul legitim urmărit» și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt «relevante și suficiente» [...] Astfel, Curtea trebuie să se convingă că autoritățile

naționale au aplicat norme conforme principiilor consacrate la art. 10, bazându-se, în plus, pe o apreciere acceptabilă a faptelor relevante [...]"

77. Curtea reamintește că orice persoană, chiar și un jurnalist, care își exercită libertatea de exprimare, își asumă „obligații și responsabilități”, a căror întindere depinde de situația sa și de procedeul tehnic utilizat [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stoll*, (MC), citată anterior, pct. 102, precum și trimerile citate]. Curtea reamintește, de asemenea, că protecția oferită ziariștilor de art. 10 din Convenție este subordonată condiției ca aceștia să acționeze cu bună-credință, astfel încât să furnizeze informații exacte și demne de încredere, respectând principiile jurnalismului responsabil. Noțiunea de jurnalism responsabil nu acoperă numai conținutul informațiilor colectate și/sau transmise prin mijloace jurnalistice. De asemenea, aceasta include, printre altele, legalitatea comportamentului jurnaliștilor. Este necesar să se țină seama de faptul că un jurnalist a încălcat legea aplicabilă, dar acesta nu este decisiv pentru a stabili dacă respectivul jurnalist a acționat în mod responsabil [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Pentikäinen împotriva Finlandei* (MC), nr. 11882/10, pct. 90, CEDO 2015].

β) Aplicarea acestor principii în speță

78. Curtea observă că, în temeiul dispozițiilor legale (supra, pct. 30 și 34), CNSAS a decis să retragă acreditarea reclamantului pe motiv că acesta nu și-a îndeplinit obligația de a respecta și de a proteja viața intimă, privată și de familie a persoanelor persecutate de organele de securitate ale statului și că a utilizat informațiile obținute datorită acreditării într-un scop care se îndepărta de scopul pentru care îi fusese acordată aceasta (supra, pct. 8–10 și 13). Instanțele naționale au confirmat acest raționament în hotărârile lor (supra, pct. 25 și 28). Curtea își va baza examinarea pe aceste elemente, ținând seama totodată de concluzia sa anterioară potrivit căreia ingerința suferită de reclamant în prezenta cauză urmărea scopul legitim de a proteja drepturile altora (supra, pct. 74).

79. În speță, observă că, în conformitate cu art. 39 alin. (1) din Regulamentul CNSAS, un cercetător putea obține o autorizație de acces la documentele CNSAS pentru a efectua cercetări „în scopul stabilirii adevărului istoric asupra perioadei dictaturii comuniste”. Atunci când a solicitat autorizația de a accesa arhivele Securității, reclamantul a declarat că era necesar să consulte aceste arhive pentru a efectua o cercetare pe tema „Sportul românesc în comunism” (supra, pct. 5). Prin urmare, părea că intenționa să furnizeze publicului, în calitate de cercetător și jurnalist, informații cu privire la metodele utilizate de fosta poliție politică în domeniul activităților sportive.

80. Astfel, interesul reclamantului de a efectua cercetări și de a informa publicul se opunea unui alt interes, cel al persoanelor menționate în arhive – dintre care unele au fost persecutate de Securitate – de a li se respecta dreptul la viața privată. Or, atât legile speciale aplicabile în materie – OUG

nr. 24/2008 și Regulamentul CNSAS –, cât și Legea generală nr. 677/2001, prevedeau în mod clar obligația de protejare a dreptului terților la respectarea vieții private, precum și condițiile în care puteau fi prelucrate datele cu caracter personal.

81. În această privință, Curtea reamintește că divulgarea de informații referitoare la viața privată a unei persoane intră în sfera de aplicare a art. 8 § 1 și că noțiunea „viață privată” este o noțiune largă, care nu se pretează la o definiție exhaustivă. Această noțiune include integritatea fizică și morală a persoanei. Uneori, poate include aspecte ale identității fizice și sociale a unei persoane. Elemente precum, de exemplu, identitatea sexuală, numele, orientarea sexuală și viața sexuală intră în sfera personală protejată de art. 8 din Convenție. Viața privată mai poate include activitățile profesionale sau comerciale. Curtea a hotărât, de asemenea, că există o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, poate intra sub incidența „vieții private” [*Magyar Helsinki Bizottság*, (MC), citată anterior, pct. 191, precum și trimiterile citate].

82. În speță, reclamantul a divulgat în articolele în litigiu informații cu privire la persoane care colaboraseră cu poliția politică și care îi furnizaseră acesteia din urmă informații cu privire la diferite personalități sportive (supra, pct. 6). Chiar dacă modul în care Securitatea a acționat asupra sportivilor în perioada comunistă prezenta un interes evident pentru public, Curtea constată, asemenea autorităților naționale, că informațiile dezvăluite publicului, menționate în procesul-verbal din 21 iulie 2009 (supra, pct. 8), prezentau comportamente care țineau de sfera privată sau care priveau integritatea morală a personalităților sportive despre care Securitatea dorea să obțină informații, precum și relația lor cu religia sau justiția.

83. În plus, în aceste articole, reclamantul a menționat numele personalităților sportive în cauză. Deși informațiile se refereau la sportivi (foarte) bine cunoscuți publicului, nu aveau legătură cu performanțele lor sportive și nici măcar cu activitatea sportivă în general. Acestea nu fuseseră făcute publice de către persoanele în cauză, nu erau accesibile publicului prin niciun alt mijloc și nu era posibilă verificarea exactității lor. Prin urmare, Curtea consideră că informațiile respective, menționate în procesul-verbal din 21 iulie 2009, revelau aspecte ale vieții private a persoanelor menționate și că acestea din urmă erau îndreptățite în mod rezonabil să se aștepte la protejarea dreptului lor la respectarea vieții lor private, atât din partea autorității care deținea informațiile, cât și din partea reclamantului, care a avut acces la acestea.

84. Astfel cum este garantată la art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare nu este nelimitată, aceasta putând fi restrânsă pentru unul din scopurile legitime menționate la paragraful 2 al acestui articol, în special pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Astfel, întrebarea esențială care trebuie soluționată în speță este dacă metoda utilizată pentru protejarea acestor drepturi și libertăți era proporțională cu scopul urmărit.

85. Curtea constată că obiectul de studiu declarat de reclamant la CNSAS pentru a obține autorizația de acces la arhivele Securității era sportul românesc în perioada comunistă. Aceasta reamintește că a constat deja, în contextul românesc, că adoptarea legislației care permitea dezvăluirea numelor foștilor colaboratori ai Securității prezenta un interes major pentru societatea românească în ansamblu și că posibila colaborare a unor politicieni și conducători religioși cu Securitatea era o problemă socială și morală foarte sensibilă (*Petrina împotriva României*, nr. 78060/01, pct. 43, 14 octombrie 2008, și *Catalan*, citată anterior, pct. 65). Apreciază că același lucru este valabil și pentru colaborarea cu Securitatea a persoanelor din mediul sportiv.

86. Deși problema colaborării cu fosta poliție politică prezintă un interes public cert, Curtea consideră că aceasta are un caracter sensibil, care impune o abordare prudentă și critică (*Catalan*, citată anterior, pct. 70). Or, în speță, în articolele în litigiu, reclamantul a ales să nu efectueze o examinare academică a informațiilor pe care le obținuse prin studierea arhivelor Securității, ci să le divulge în formă brută, fără a aprecia relevanța acestora în raport cu scopul declarat al cercetării sale, care era sportul în perioada comunistă, și a vrut să prezinte modul în care acționau ofițerii poliției politice și tipul de informații pe care aceștia doreau să le obțină (supra, pct. 5 și 45). În plus, în loc să trieze aceste informații și să respecte dispozițiile aplicabile în materie de prelucrare a datelor cu caracter personal, acesta a dezvăluit publicului aspecte ale vieții private a sportivilor, care nu erau în niciun fel de natură să contribuie la o dezbatere de interes general.

87. Curtea observă că reclamantul a avut posibilitatea de a sesiza instanțele interne cu o acțiune în contencios administrativ, pentru a contesta retragerea acreditării sale, și de a prezenta, în cadrul unei proceduri contradictorii, argumentele pe care le-a considerat utile și relevante. Curtea observă că aceste instanțe au hotărât că, prin modul în care s-a exprimat în articolele în litigiu, reclamantul și-a încălcat obligația de a proteja dreptul la respectarea vieții private al persoanelor persecutate de Securitate și s-a îndepărtat de scopul cercetării pentru care îi fusese acordată acreditarea (supra, pct. 25 și 28). Apreciază că această interpretare a obligațiilor care decurg din dispozițiile legale, în special din regulamentul care reglementa obținerea unei autorizații de acces la arhivele Securității, este rezonabilă și că nu este în niciun fel arbitrară.

88. În cele din urmă, Curtea observă că nerespectarea de către reclamant a obligațiilor legale a avut drept consecință retragerea acreditării care îi permitea să aibă acces la arhivele Securității (supra, pct. 7). Cu siguranță că imposibilitatea persoanei în cauză de a avea acces la arhive a avut un anumit impact asupra activității sale de cercetare. Totuși, aceasta nu l-a împiedicat să practice profesia sa de jurnalist. De asemenea, este adevărat că legea nu limitează în timp retragerea acreditării, dar nici nu precizează dacă persoana în cauză putea să formuleze o nouă cerere de acreditare, dacă era necesar. În

orice caz, având în vedere caracterul foarte personal al informațiilor divulgate, Curtea apreciază că este rezonabil și legitim faptul că CNSAS, care deținea documente cu un conținut sensibil, a considerat că nerespectarea de către reclamant a obligațiilor sale legale a compromis în mod iremediabil relația de încredere care trebuia să existe între instituție și persoanele cărora le acorda accesul la aceste documente (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Catalan*, citată anterior, pct. 75). Prin urmare, Curtea nu poate considera că retragerea acreditării reclamantului este disproporționată.

c) Concluzie

89. Având în vedere considerentele precedente, Curtea consideră că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare a fost susținută de motive pertinente și suficiente și că autoritățile statului pârât au păstrat un echilibru just între interesele în cauză, fără să își depășească marja de apreciere.

90. Prin urmare, nu a fost încălcat art. 10 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *declară* cererea admisibilă;
2. *hotărăște* că nu a fost încălcat art. 10 din Convenție;

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 13 octombrie 2020, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Yonko Grozev
Președinte